

Szerkesztőség:

Rimaszombat Koháry-utca 21. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés

bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Felelős szerkesztő: Dr. DIENES GYULA.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorági-utca 1. szám a. a könyvnyomdában — Ide intézendők a kiadó hivatali előfizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítor térfogata 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönbén minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Vizsgák után.

A lefolyt hét alatt gyermek, szüle, tanító egy-egy hosszú, mély lélekzettel mind azt mondta magában: hála Istennek, megvolt ez is!

Hála az Istennek! bevégeződött tíz hónapi nagy munkának számadása, s a közelmúlt napokon még a legridegebb kedélyű agglegény is szelid mosolygással próbált örülni a sok, vizsgai diszben pompázó gyermek és boldog szorongással telt szívű mamák látásán, a mint az iskolákba vagy iskolákból jöttek-mentek.

És valóban alig találhat a szüle és gyermek e napok örömeinél tisztábbat és igazabbat egész életén át!

Tudjuk jól, még a legkisebb iskolás gyermek zsenge ítélete is átérzi, hogy a vizsga alkalmával adott feleletek nem tüntethetik fel az egész évi szorgalom tiszta eredményét; sőt a véletlen néha éppen az ellenkező képét mutatja a való igazságnak, ha például egy jó tanuló zavarba jön és megakad, vagy egy hanyag gyermek oly szerencsés kérdést kap, melyre fényesen megfelel; azért mégis oly nagy a várakozás, oly nagy a félelem és buzgó törekvés a vizsga jó sikere iránt és viszont oly nagy az öröm a szép eredmény s oly nagy a bánat a rossz felelet fölött, hogy azt ki sem lehet mondani.

Pedig az egész vizsga csak látványosság! S mégis mily nagy jelentősége van! Milyen bűvös hatással van a gyermek szorgalmára, becsvágyára, mily élénk érdeklődésre készíti magát a gondos jó szülő a vizsga gondolata, már hónapokkal annak elérkezése előtt! Bizony csak örülhetünk, hogy azoknak a beretvált képű, nagy pápaszemű német Schulmeistereknél azt az újítását, hogy a nyilvános évről vizsgálatok eltöröltessenek, — mi nem majmoljuk még, mint a hogy sok más egyéb ideitlen dolgaikat majmoljuk.

Az évről vizsgára (különösen kis gyermekekről szólunk) nagy szükség van. Hogy mi haszna van abból a gyermeknek, az iskolának, a tanítónak, az ide nem tartozhatik; az paedagógiai kérdés. De hogy mi hasznuk van belőle a szülőknek, az már igenis, érdekel bennünket, s éppen ezzel kívánunk foglalkozni.

Bármennyire hézagossá vagy felületessé képét nyújtja is az a vizsga a lefolyt esztendő munkájának, az ott megjelent legalacsonyabb műveltségű szüle is be tud látni abba a nagy műhelybe, melyben gyermeke szellemi képességeit edzették, finomították, acélozták; de meglátja a különbségekből azt is, mennyivel járult ő a lefolyt idő alatt ahhoz, hogy a tanító munkáját megkönnyítse, vagy megnehezítse. Oh igen, ez a kis ünnepély mind kibeszéli ezt nekünk. Oly finoman észre lehet venni azt ott, hogy melyik gyermek nevelésénél fogott kezet egymással a szüle és a tanító otthoni és iskolai céltudatos fáradozása s melyiknél volt e két tényező egymással disharmoniában. Innen van aztán az, hogy a siker fölött is hárman örülnek, a sikertelenségen is hárman búsulnak: a szüle, a tanító és a gyermek.

S hányszor, de hányszor fordul elő az utóbbi eset! Ha a gyermek hibát követ el az iskolában, a szülői szem gyakran az iskolát, a tanítót okozza érte. Nem egyszer tiszteletlenül nyilatkozik arról a gyermek előtt, a ki persze vérebe szívja azt az érzelmeket s nem tudja a tanítóban jó emberét, legjobb akaróját és barátját látni.

Némely családnak fanatikus meggyőződése az az absurdum, hogy az ő, különben jól tanuló s jó magaviseletű gyermekét a tanító nem szereti ilyen vagy amolyan oknál fogva. Ime ott az évről vizsgálat mindenkit kielégítő igazsága, a hol a kitűnő gyermek, ha koldus, is kitűnő, a rossz gyermek, ha nagyságos uré is, rossz.

Lehet-e a tanítónak idegölő és türelememészítő munkájában ideje és passziója arra, hogy növendékei közt társadalmi vagy vallási különbséget téve, a rossz gyermeket jobban szeresse, mint a jót, vagy a jót ne szeresse? Ezt józan ésszel elképzelni sem lehet. Az egész világ összes intézményei közt a legdemokratikusabb jellege az iskolának van. A míg a gyermekek iskolába járnak, ezt maguk is látják és érzik s a szerint is gondolkoznak.

Nincs közöttük egyéb különbség, mint jó gyermek és rossz gyermek; jó tanuló és nem jó tanuló. Ott ezek a kasztok vannak, de mindenben van aztán mindenféle származású gyermek. S ha ennek dacára mégis felhangzik a panasz itt-ott, hogy az uri gyermekekkel szebben bánnak az iskolában, mint a szegény emberével, jobban tennék azok a panaszosok, ha így változtatnák meg: a jobb nevelésű gyermekekkel szebben bánnak, mint a rosszul neveltetel. Mert míg az egyiknek egy intő tekintet is elég, a másiknak ugyanakkor a virgács is kevés.

Jó alkalom ez az exámen arra, hogy a szülék önmagukba, saját nevelői eljárásukba is bepillantsanak. Ott éppen úgy megtalálják ők is jóleső elégedettségüket, mint a szorgalmas vagy hanyag tanuló és tanító is; mert — ismételjük — a vizsga napja e három faktoré.

Gyermeknevelésnél semmi sem való elsőbb helyre, mint a család és iskola közötti egyöntetű eljárásra való szorgos figyelem. Ha egyik segíti a másikat, megvan a kölcsönös megelégedés; ha ellenben gátló akadályokat állít egyik a másiknak, szándékosan szerez magának kellemetlenséget.

Legyen a szüle gyermekének tanítója is; legyen a tanító növendékeinek szerető édes atyja is, s a család és iskola működésének áldásos sikere el nem maradhat.

Jó vakációt, gyermekek!

Ujabb reflexiók.

Közéletünk magasműveltségű és fenkölt szellemű alakja: a „hanvai remete“ újra megszólalt. Reflektál a lapunkban megjelent „Glosszák“ című cikkre s szerényen elhárítani igyekszik magáról a Tompa-szoborral kapcsolatban hozzáfűzött érdekeket.

Nem zavarjuk meg szerénységében *Hanvay* Zoltán urat, ki nemes gondolkodásának most is kézzelfogható tanúságát adja akkor, mikor a Ferenczy emlékre 50 koronát küld be. Igaza van! Suum cuique . . .

De szép levelét, mely önmagában is minden kommentárnál ékeesebben szól, egész terjedelmében — ime — közöljük:

Tisztelt Szerkesztő ur!

A „Gömör-Kishont“ f. évi 25-ik számában megjelent: „Glosszák“-ban — r. — chiffre alatt reám vonatkozólag elmondottak helyesbítésére kérek helyet becses lapjában.

A t. cikkirő jóakaratu tévedésben van. En az ott nekem tulajdonított indítványt soha sem tettem s így a Tompa-szobor pénzügyi eredményeivel csekélységem semminemű oki összefüggésben nem áll.

Volt egy indítványom azon időben, a midőn a Jókai műveinek jubiláris kiadása iránt indult meg a mozgalom Poros actáim között keresgélve megtaláltam annak a szövegét, a mely — elhagyva az indokolást — így hangzott: „Megelőzve a társ-törvényhatóságokat, vesse meg e vármegye közönsége a Jókai műveinek jubiláris kiadásának a megszerzésével a gömör-kishontvármegyei nyilvános könyvtár alapját;

fordítson ezen célra évenként négyszáz koronát s ezen összegből szerezzze be a közigazgatást érdeklő alapvető műveken kívül a szépirodalom, a történelem és a természettudományok terén megjelenő értékes műveket; ezen évenkénti kiadás más alap hián fedeztessék első sorban az előző év megtakarításaiból s a mennyiben ez nem lehetne, vessen ki a vármegye ezen célra egy 1/5%-os vármegyei pótdadót;

kezelésével bizza meg, mint nobile officiummal a vármegye mindenkori főjegyzőjét;

ezen könyvtár viselje örök időkre nagy költőnk emlékére a „Tompa Mihály“ nevét.

Több irodalmi jelesünk, névszerint Lévay Józseftől kaptam ezen kulturindítványért meleghangú gratulációt. A „Gömör-Kishont“ megtisztelt érte az „európäer“ névvel. Azután, arra már igazán nem emlékszem: tárgyalta-e a vármegye ezen indítványomat vagy nem?

Talán ma sem lenne céltévesztett dolog, ha valaki a magáévá tenné ezen végelgyengülésben született indítványomat? Szép az autonómia, a maga körében én is lelkesedem érte; de én a XX. században egy nagy erkölcsi testületet culturforrások nélkül nem bírok elképzelni. Igaz azonban az is, hogy az én eszméim nem e világból s nem e világba valók.

En azután semmivel, a mi a Tompa névvel összefüggésben állott; közösségben nem állottam.

Senki nem büntethető oly büntényért; a melyet el nem követett; de viszont senkit azért előismerés nem illet; a mihez semmi köze nincsen.

Különbül jelesünk, büszkeségünk nagyon rossz időben halt meg.

A nemzet akkor támadt fel halottaiból — s nem megrovásképen mondom — egyébbel nem törődött. Halt volna meg előbb avagy később; meggyőződésem az, hogy a Petőfi—Arany—Tompa triász az ország szívében ma szobor tekintetében nem volna csonka.

S talán erre gondolni most se késő. S ki tudja: a rimaszombati ünnepély nem lehet-e s nem lesz-e ezen eszme „etape“-ja?

Áll immár az emlék s „csendes éjféltájon“ immár két helyen „mondhatnak neki szerette virági méla regét.“

A kiket a „Glosszák“ felsorolnak — rajtam kívül mind megérdemlik az előismerést.

Hála illeti azokat, a kik „talentomaikkal“; de még inkább azokat, a kik „tüllereikkel“ járultak a szoborhoz.

Büszkeséggel valljuk az ifju művészt magunkénak.

De, ha azt keressük: kié az érdem, hogy ma a szobor áll; el kell hagynunk e vármegye geographiai határait.

Ott, a hol a Bodrog lustán hömpölygeti iszapos vizét — s talán ma már a társadalmi kultura szempontjából nem a legalkalmasabb helyen áll rendületlenül az „alma-mater“, a mely gondos kezekkel szabadítja fel a tudás nyugvó potenciáit.

A fentebbi hiány dacára Sárospatak a hamisítatlan lángoló hazafiság szellemének a szempontjából ma is az, a mi volt dicsőült Nagyasszonyunk: Lorántffy Zsuzsanna idejében. Tekintsünk csak az aligmúltba — ő adta a hazának a Vayakat, a Kazinczyakat, Kossuth Lajost, a mi Tompánkat stb.

A mai kor signaturája sivár, anyagi és stréber. Ez szomorú jelenség. Eszmével, a mely „égre tör s létet kér magának“ — alig találkozunk. De mégis olykor. Így Sárospatakról indult meg a Tompa-szobor ügyében is a kristály-tiszta csermely, a mely az ott tanuló gömöri ifjak lelkesedni tudó kebleinek szív forrásából fakadt.

Azok lelkesedésének szent tüze szülte meg az eszmét. Azon ifjaknak, a kik dulsakodtak az eszményért lángoló idealismusban; de annál szegényebbek voltak anyagi javakban megkuporgatott fillérei azon mustárnak, a melyből a Tompa-szobor kinőtt.

S míg ilyen a haza ifjusága — s közbevetve a Budapesten ezen a téren feltűnt abnormitást, csak oly kivételnek tekintem, a mely e szabályt erősíti meg; — bármily terhes felhők tornyosuljanak a láthatáron, nincs kétségbeesésre okunk. Ez vigasztal; ez tartja fel különül csüggedő lelkünk egyensúlyát — s én biztos hangon kiáltok oda e lelkes sárospataki kis cohorsnak: „vivant sequentes.“

Szük vonásokban nyomát találjuk mindezeknek az elhangzott ünnepi beszédekben. De az én lelkem szükségét látja annak, hogy marquansabb vonalakkal is emlékezzünk meg a Tompa-szobor bölesőjéről.

Gömörvármegye emelte e szobrot. Kiváló munkások voltak rajtam kívül a „Glosszák“-ban felsorolt férfiak; a vármegye pedig a szoborral önmagát tisztelte meg.

De — bocsássanak meg őszinteségemnek — a szobornál van érdeme az öntő cégnek is; a lelket belé azonban kizárólag a művész inspirációja lebeli.

S az én meggyőződésem az, hogy ezen ifjuság láng-lelke nélkül soha sem mozdult volna meg sem a Dicsőt szült város, sem a tekintetes vármegye elaggott, marasmusban laboráló lelkiismerete. S a Tompa-szobor ép úgy lenne, hogy „nincs“, a mint van az általam indítványozott „Tompa könyvtár.“

En kívül állok az életnek azon emanációján, a mit az angol: „vanity fair“-nak nevez — kívül e szerint minden érdeklőn s a történetirő cinikus szemével nézem az események folyását s a tényeknél kutatom az indító erkölcsi okokat.

A Tompa-szobor lelkes ifju apostolai gömöriek vol-

tak; de a mag Sárospatakon vettettél el s Gömörmegyében csak mint termékeny talajba hullott.

Nem dissonáns hangot akartam én ezzel bevegíteni. Ezt legkevésbé tehetném én, a kinek a szive örök hálával s lelke áhitattal csüng a nagy ember emlékének. Csak abszolút igazságot akartam szolgáltatni. — Suum cuique.

Még egyet. Nem ösmerem a Tompa-szobor-alap számláját; de én még egy hiatust látok s még egy zárkó hiányát konstátalom.

A „Hírlap” olyan, mint a kérész. A maé s elnyeli a holnap.

Kívánhatja, megkövetelheti Tompának minden tisztelője. Kárpátoktól ad Adriáig, hogy a mi történt: Guttenberg betűivel maradandóbban örökíttessék meg. A mint a „hanvai sírúnepele” külön füzetben jelent meg; azon tiszteletteljes kérdéssel járulok a t. szobor-bizottsághoz:

„Nem tartaná-e feladatának most is ilyenről gondoskodni?”

Olvasom a t. lapban, hogy özv. Jánosdeákné urnó a Ferenczy reliquiákat a nemzetnek adta.

A muzeum ezeknek helyet adva — reparálja a nemzet közönyét ezen úttörő nagy művésznő iránt.

Ama 14 szobrász növendék e téren a sárospataki ifjak nyomába lép.

A mi Hollónk díjtalanul elkészíti a mintát. Lelkesítő momentumok.

En pedig a Gömör-Kishontmegye lelkiismeretét apostrophálom.

Nem nézhetjük mi, a mit mások tesznek — összetett kezekkel.

Mozduljunk meg mi is. S én ezennel e szent adósság törlesztésére utalvány-lapon a t. Szerkesztőség címére ötven koronát küldök.

S ezzel végeztem, maradván Hanván, 1902. június 15.

a t. Szerkesztő ur tisztelő hive:

Hanvay Zoltán.

A népszámlálás eredménye vármegyénkben.

Az 1900-ik évi népszámlálás eredményét megyék szerint külön füzetekben allította össze a keresk. hivatal. Rendelést folytat a központi statisztikai hivatal. Gömör-Kishontvármegyére nézve következő adatokat tünteti fel a kimutatás:

1. *A garamólyi járás területe* 73267 kat. hold. Jelenlevő népesség 1900-ban polgári 14436, katonai 5, összesen 14441. Külföldi honos 13, külföldön távollevő 282, férfi 7011, nő 7430. Eletkor szerint 6 évnél fiatalabb 2662, 6—11 éves 2048, 12—14 éves 886, 15—19 éves 1178, 20—39 éves 3840, 40—59 éves 2727, 60 évnél idősebb 1100. Családi állapot szerint nőtelen, hajadon 7320, házas 6156, özvegy 964, törv. elvált 1. Anyanyelv szerint magyar 464, német 97, tót 13713, ruthen 1, egyéb 166. Magyarul beszélni tud 1234. Vallás szerint rom kath. 10403, gör. kath. 3749, gör. keleti 12, ágost. h. ev. 183, ev. ref. 11, unitárius 1, izraelita 82. Ir és olvas 7875. Lakóházak, épületek köből vagy téglából 171, kő vagy téglalappal vályog vagy sárból 13, vályog vagy sárból 18, fából vagy más anyagból 1647. Cserép, pala vagy bádogtetővel 4, zsindelelele vagy deszkateetővel 1845, összesen 1849.

2. *A nagyröcei járás területe* 90966 kat. hold. Jelenlevő népesség 18632 polgári, 12 katonai, összesen 18644. A jelenlevők közül külföldi honos 53, külföldön távol levő 413. Férfi 8918, nő 9727. Kor szerint 6 évnél fiatalabb 3036, 6—11 éves 2411, 12—14 éves 1082, 15—19 éves 1640, 20—39 éves 5110, 40—50 éves 3714, 60 évnél idősebb 1649, ismeretlen 2. Családi állapot szerint nőtelen, hajadon 8967, házas 8015, özvegy 1653, törv. elvált 9. Anyanyelve szerint magyar 3204, német 156, tót 15065, oláh 1, horvát 10, egyéb 208. Magyarul beszélni tud 7697. Vallás szerint rom. kath. 5688, gör. kath. 68, gör. keleti 9, ágost. ev. 11911, ev. ref. 638, izraelita 329, egyéb 1. Ir és olvas 12364. Köből vagy téglából épült lakóház 654, kőalappal vályog vagy sárból 1475, vályog vagy sárból 475, fából vagy más anyagból 779, cserép, pala vagy bádogtetővel 390, zsindelelele vagy deszkateetővel 2338, nád vagy zsuptetővel 655, összesen 3383.

3. *A rimaszécsi járás területe* 131091 kat. hold. Jelenlevő népesség 33483 polgári és 13 katonai, összesen 33496. Külföldi honos 29, külföldön távollevő 332. Férfi 16404, nő 17092, 6 évnél fiatalabb 4956, 6—11 éves 3868, 12—14 éves 1921, 15—19 éves 3054, 20—39 éves 8953, 40—59 éves 7285, 60 évesnél idősebb 3458, ismeretlen 1. Családi állapot szerint nőtelen, hajadon 15076, házas 15618, özvegy 2748, törvényesen elvált 54. Nyelvszerint magyar 32047, német 57, tót 1375, oláh 1, horvát 1, szerb 14, egyéb 14. Magyarul beszélni tud 33144. Vallás szerint rom. kath. 18983, gör. kath. 18, ágost. ev. 2772, ev. ref. 11067, unitárius 1, izraelita 655. Ir és olvas 20404. Kö vagy téglalappal 2250, kő vagy téglalappal vályog vagy sárból 2179, vályog vagy sárból 1264, fából vagy más anyagból 1314. Cserép, pala vagy bádogtetővel 5091, zsindelelele vagy deszkateetővel 374, nád vagy zsuptetővel 1542, összesen 7007.

4. *Rimaszombati járás* 136462 kat. hold területen 33084 polgári és 16 katonai jelenlevő, összesen 33100. Külföldi honos ezek közül 217, külföldön távol volt 601. Férfi 16197, nő 16903, 6 évnél fiatalabb 5185, 6—11 éves 3866, 12—14 éves 1880, 15—19 éves 2937, 20—39 éves 9332, 40—59 éves 6878, 60 évnél idősebb 3019, ismeretlen 3. Nőtlen, hajadon 15408, házas 14975, özvegy 2680, törv. elvált 37. Magyar 6378, német 224, tót 25976, oláh 5, horvát 3, egyéb 514. Magyarul beszélni tud 15281. Rom. kath. 12392, gör. kath. 47, gör. keleti 4, ág. ev. 19010, ev. ref. 977, izraelita 668, egyéb 2. Ir és olvas 21693. Köből vagy téglából 1610, kő vagy téglalappal vályog vagy sárból 1612, vályog vagy sárból 183, fából vagy más anyagból 2420 lakóház van. Cserép, pala vagy bádogtetővel 2645, zsindelelele vagy deszkateetővel 2798, nád vagy zsuptetővel 382, összesen 5825.

5. *Rozsnyói járás* 147955 kat. hold területű. 30137 polgári és 20 katonai, összesen 30157 jelenlevő. Külföldi honos 200, külföldön távollevő 745. 14387 férfi, 15770 nő. 6 évnél fiatalabb 5171, 6—11 éves 4075, 12—14 éves 1870, 15—19 éves 2781, 20—39 éves 8262, 40—59

éves 5659, 60 évnél idősebb 2333, ismeretlen 6. Nőtlen, hajadon 15598, házas 12147, özvegy 2389, törv. elvált 23. Magyar 14738, német 365, tót 14647, oláh 2, ruthen 3, horvát 1, egyéb 401. Magyarul beszélni tud 18113. Rom. kath. 11002, gör. kath. 178, gör. keleti 47, ág. ev. 13656, ev. ref. 4665, izraelita 609. Ir és olvas 19230. A lakóházak közül köből vagy téglából van 2090, kő vagy téglalappal vályog vagy sárból 2149, vályog vagy sárból 515, fából vagy más anyagból 604, cserép, pala vagy bádogtetővel 979, zsindelelele vagy deszkateetővel 2935, nád vagy zsuptetővel 1444, összesen 5358.

6. *A tornallyai járás* területe 123527 kat. hold. Jelenlevő 33154 polgári és 28 katonai, összesen 33182. Külföldi honos 40, külföldön távollevő 535. Férfi 16195, nő 16987, 6 évnél fiatalabb 5208, 6—11 éves 4178, 12—14 éves 1961, 15—19 éves 3226, 20—39 éves 8885, 40—59 éves 6772, 60 évnél idősebb 2952. Nőtlen, hajadon 16777, házas 13821, özvegy 2545, törv. elvált 39. Magyar 32880, német 67, tót 179, oláh 1, ruthen 3, horvát 21. Magyarul beszélni tud 33090. Rom. kath. 12663, gör. kath. 37, gör. keleti 6, ág. ev. 4963, ev. ref. 14868, unitárius 2, izraelita 1642, egyéb 1. Ir és olvas 21901. Lakóházak köből vagy téglából 1055, kő vagy téglalappal vályog vagy sárból 1890, vályog vagy sárból 1724, fából vagy más anyagból 1785, cserép, pala vagy bádogtetővel 3477, zsindelelele vagy deszkateetővel 1198, nád vagy zsuptetővel 1779, összesen 6454.

(Vége köv.)

A polgári leányiskola záróünnepélye.

A helybeli községi polgári leányiskola ez idén — igen okosan — a „Három Rózsa” nagytermében folyó hó 21-én tartotta meg évzáró ünnepélyét szép és válogatott közönség jelenlétében.

A nagy terem képe igazán szép volt. Felül a félkört alkotó növendékek, jobbra a tantestület *Feketéne* Otte Hedvig igazgatónő körül, balra az iskolaszék: *Lukács* Géza elnök, dr. *Kovács* László polgármester, *Törköly* József igazgató, *Szeman* Endre prépost, *Zachar* Gusztáv, *Horváth* János és dr. *Kármán* Aladár.

Az ünnepélyt a növendékek éneke nyitotta meg. *Matolcsy* Pál az énekkutatás kiváló mestere dirigálta a kart, mely a sorrend 14 száma közül hetet töltött be. Valamennyi énekszám pompás volt, s a közönségnek igen-igen sok élvezetet nyújtott. A Jaczkó Ilonka sólját nagy gyönyörűséggel halgattuk s a *Matolcsy* Pál sikerült szerzeményét: „A pereczes”-t akármédig szívesen halgattuk volna. A szavazatok is mind magas színvonalon állottak, s úgy ezek, mint az énekszámok nagy tetszést arattak s méltán örvendezhettek a növendékekkel együtt: a szülők, a tantestület, az iskolaszék és a közönség.

Az első énekszám után *Czinke* Ilona elszavolta a *Czinke* István ev. ref. lelkész által irt, s az ő szíves engedélyéből alant közölt, gyönyörű s könnyekig megható imát:

Imádság.

IRTA: CZINKE ISTVÁN.

Gondviselő jóságos Istenünk!
Halára nyílik ajkunk és szívünk;
S mint a virág, ha színeit kitarja,
Ugy száll feléd szívünknek illatarja...
Ugy száll feléd most, midőn e helyen
E kis sereg bucsuzni megjelen.
Oh add Uram, hogy legyen ez az óra
Felejthetetlen, s szent a bucsuzóra!
S a kik most itt imádkoznak neked,
Oh áld meg e zsendülő lelkeket!
Áld meg a dolgos, gondos magvetőket:
A tanítókat s az édes szülőket,
Kik úgy járnak előttünk, mint a nap,
Lelkünkben új világot gyujtanak,
Kezünkbe adják a kenyérnek botját,
S szívünket benned édesen nyugotják.
Kies mezőkön minket hordanak,
Hol hives kútfőket fakasztanak...
Oh a kinek még meg van apja, anyja,
Annak valóban ünnepnapja van ma,
Mikor virágba borul élettája,
Hogy majd gyümölcseselel mosolyogjon rája.
S kinek már nincsen a ki védje, óvja,
Szent szemed legyen annak gondozója;
Gonosztól őrizd, ne vidd kísértetbe,
Hiszen annak is édes atya vagy te,
Legyen te töled áldva iskolánk,
Hol eddig olyan boldogok valánk!
Hová a lelkünk — bár felhőkbe vesz —
Egy aranyszállal mindig kötve lesz.
Hiszen itt álmodtunk örök tavaszt
Oh Uram vajjon fölleljük-e azt?
A gyermeki szív boldog — édes álma
Bevalik-e majd künn a nagyvilágba?
Lelkünk fürdik-e boldogságban, dalban
Vagy tán utunk viz zúgó zivatarban?
Rajtak kívül ő hát azt más ki tudja
Kinek milyen lesz, s merre viz az utja.
De bármi vészek próbák érjenek,
Szívünk nem fél, hitünk meg nem remeg
Bár az ég s a föld inognak, megrendülnek,
Hegyek a tenger közepébe dülnek!
Csak te magad járj mindenütt velünk
Gondviselő jóságos Istenünk! — Ámen.

Gabányi a „Föld és népei” című monológiát *Csizy* Mária ügyesen adta elő; ennek érdekességét növelte az, hogy *Kathona* Géza szellemes helyi vonatkozásokkal fűszerezte.

Ezután *Glauf* Ilona németül, *Jaczkó* Ilona és *Osváth* Margit magyarul szavaltak igen szépen és *Stolcz* Erzsébet hatatos bucsu-beszédben fejezte ki a növendékek háláját a tantestület, a város és az iskolaszék előtt.

Végül *Lukács* Géza az iskolaszék elnöke szép szavakkal fejezte ki az iskolaszék meglegedését és elismerését a tantestület előtt azért a dicséretes eredményért, melyet a növendékek a vizgák során felmutattak: dicsérettel illette a növendékeket is s buzditó szavakkal hívta fel őket arra, hogy jövőben is szorgalmasan tanuljanak, a kik pedig megvalának az intézettől, azok szerzett ismereteiket és tudásukat az életben okosan és helyesen használják fel.

Lelkes éljenzés kísérte a szép beszédet, mire a lélekemelő ünnepély véget ért.

Közönség köréből.)*

Czáfolat.

A Tompa-szobor leleplezése alkalmával a Petőfi-társaság tudvalevőleg *Bodon* Józsefet, a társaság rendes tagját kérte fel képviselőletre, *Bodon* József a képviselőlet elfogadta, de később lemondott róla, mert az a hir keringett a városban, hogy ő maga ajánkozott erre a tisztségre. — Lemondását az ok megjelölése mellett bejelentette a társaság titkárnak, *Szana* Tamásnak, ki válaszában a híresztelést nemcsak alaptalannak, de „butaságnak” nyilvánítja. — A *Szana* Tamás levele nálam van s azt itt mindenki megtekintheti.

Rimaszombat, 1902. június 24-én.

Kubinyi Aladár.

*) E rovat alatt közölték a felelősség a beküldőt terheli.

Előfizetési felhívás.

Lapunk jelen száma ez évnegyedben utolsó s jövő számunkkal megkezdjük az új negyedét. A lefolyt utolsó hónapok igazán változatosak, eseményekben gazdagok voltak s lapunk évek hosszú sora óta követett irányához és álláspontjához híven közönségünknek az eseményekről hűséges, komoly és tárgyilagos referádákkal szolgált. A megyei társadalmi és közélet hűséges organuma volt, mely komoly magatartásával igyekezik a közönség támogatását kiérdemelni. Ezért most, mikor az új évnegyed megkezdődik, tisztelettel felhívjuk lapunk előfizetőit, barátaikat és olvasóit, hogy lapunkra előfizetni, illetve lejárt előfizetésüket megújítani sziveskedjenek; azokat pedig, kik az előfizetési díjjal hátralékban vannak, kérjük ennek beküldésére, mert ellenkező esetben a lap további küldését beszüntetjük.

Előfizetési ár:

Egész évre 8 korona.
Félévre 4 korona.
Negyedévre 2 korona.
Rimaszombat, 1902. június hó 26-án.

A kiadóhivatal.

Hirek és vegyesek.

Vármegyei közgyűlés. Vármegyénk törvényhatósága rendes nyári közgyűlését július hó 17—18-ik napján tartja.

Nőegyleti közgyűlést hiv egybe folyó hó 29-én déltűn 3 órára a takarékpénztár helyiségébe *Samarjay* Janosné, az egylet köztiszteletben álló elnöknője.

Igazgató választás. A helybeli egyesült prot. főgimnázium igazgató-választmánya folyó hó 23-ikán *Kubinyi* Aladár elnöklelele alatt s a tagok élénk érdeklődése mellett — választotta meg az 1902. szept. 1-től kezdődő hat évi ciklusra az igazgatót. Szavazattöbbséggel *Loysch* Ödönt, a gimnázium szép tehetségű fiatal tanárát választották meg, kinek működése elé az igazgatóválasztmányal és a tanári karral együtt a nagyközönség is élénk érdeklődéssel és varaközéstelesen tekint. Üdvözljük!

Elismerés és köszönet. Az „Otthon” írók és hírlapírók köre választmányi ülésén *Zilahi Kiss* Béla kiküldött tag jelentést tett a városunkban lefolyt Tompa-szobor leleplezéséről, a jelentés alapján a választmány köszönetet szavazott *Bornemisza* László alispánnak — a szoborbizottság elnökének — az „Otthon” képviselőjének szíves fogadásáért.

Miskolczi város polgármesterévé e hó 24-én nagy többséggel *Kovács* Lajos megyei főügyészt választották meg. Az új polgármester *Lukács* Géza főjegyzőnek sógora. Gratulálunk!

Érettségi vizsgák. A helybeli egyesült prot. főgymnasiumban az érettségi vizsgálatok ma, szerdán reggel vették kezdetüket. A kormány által kiküldött érettségi biztos: dr. *Genersich* Antal budapesti orvos-egyetemi nyilv. rendes tanár f. hó 24-én este érkezett ide, s a vizgát megelőző értekezlet másnap reggel volt, mely után az ifjuság érhető drukkja mellett megkezdődött az „érettségi.” 42 jelölt van, s a vizsga legalább négy napig fog tartani. Az eredményt lapunk jövő számában közöljük.

Lenau emlékszobra. A híres német költő *Lenau* Miklós Temesmegye Csatád községében született épen száz év előtt. Most azon fáradoznak, hogy a századik évforduló alkalmából a nagy költő szülőhelyén Csatádon emlékszobrot állítsanak fel. A „Budapesti Hírlap”-hoz e célra már jelentékeny összeg gyűlt be s a „Gömör-Kishont” szerkesztősége a nemes célra *12 koronát* adományozott. A kik jótékony adományukkal a szép eszmét támogatni akarják, az összeget lapunk szerkesztőségéhez küldeni sziveskedjenek, mi azt nyugtazzuk és rendeltetési helyére fogjuk juttatni.

Hivatalvizsgálat. *Kubinyi* Aladár kir. törvényeszéki elnök a felügyelete alá tartozó kir. járásbíróságoknál most tartja a szokásos hivatalvizsgálatot. Eddig már három járásbírószágot vizsgált meg és pedig f. év május hó 28—31-ik napjain a rimaszécsi, június 10—14-ik napjain a tornallyai és június 19—22-ik napjain a rozsnói. Mint hiteles forrásból halljuk, a vizsgálat eredménye igen kedvező, mert mindenütt a legnagyobb rendben talált mindent és a nevezett járásbírószágok vezetőinek teljes meglegedését fejezte ki.

Kinevezés. A miniszterelnök Dr. *Gömör* Olivért — *Gömör* János nyug. jóságkormányzó és serkei földbirtokos fiát — miniszteri segédfogalmazói rangban levő sajtótudósítót a IX. fizetési osztályban rendszeresített sajtótudósítótá nevezte ki.

Kurinczi vizsga. Mint értesülünk a kurinczi földmives iskolában f. hó 29-ére kitűzött vizsga közbejött akadályok miatt nem lesz megtartva, újabb határnapul augusztus 17-ke lett megállapítva.

Évzáró ünnepély. A helybeli egy. prot. főgimnáziumban f. hó 20-án d. e. 9 órakor zartak be az iskolai évet. A torna terem tágas öblében összegyűlt ifjuság és tanári kar együttesen elénekelt a „Hymnuszt,” melynek elhangzása után *Glauf* Pál mondott lélekemelő imát, *Bodor* István pedig igazgatói bezáró beszédet,

melynek során megemlékezett az iskola életében előfordult fontosabb mozzanatokról, különösen az új gimnáziumi épület ügyében eddig tett intézkedésekről, — végül kiosztotta az ösztöndíjakat és jutalmakat, melyeknek pénzürtéke meghaladja az 1200 koronát. Mindezekről részletesen az iskolai értesítő fog szólni. Az ünnepélyt a szózat lelkes-eléneklése zárta be.

Halálozás. *Báza* Jánosné szül. Liszkay Teréz, sárospataki tanár neje folyó hó 17-én hirtelen elhunyt. A meghaldogult urinő tevékeny részt vett a sárospataki társadalmi élet mozgalmában. Egyike volt azon nemes és fejkölt gondolkodó nőknek, kik gyermekeik szeretetteljes és önteláldozó gondozása mellett, a legmelegebb érdeklődést tanusítanak a közügyek iránt is azon a téren, melyen a nő a mi társadalmi életünkben lelkének képességeit, szívének nemes érzéseit érvényesítheti. Megalkotta a sárospataki ref. nőegyesületet s mint annak elnöke, igazi jótévedője volt a környék szegényeinek. Váratlan halála a legszelebb körben keltett mély részvétet s a pataki nőegylet fájdalmanak külön jelentésben adott kifejezést. Gömörmegyében is terjedelmesebb rokonság gyászolja. Baksay István az elhunytban nemcsak unokahugát, hanem szeretett gyámleányát is gyászolja. Legyen áldott emléke.

Kinevezések. A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök dr. Sarlay Sámuel vármegyei tb. szolgabíró — Sarlay Pál ajnácskői földbirtokos fiát; — és Gömör Béla dr. végzett joghallgatót — Gömör János nyug. jószágkormányzó s serkei földbirtokos fiát — díjtalan fogalmazó gyakornokokká nevezte ki. — Sok sikert kívánunk a törekvő vármegyébeli fiatal embereknek.

Automobil városunkban. Folyó hó 23-án délután 6 óra után szokatlan s nem mindennapi látványosságnak voltunk szemtanúi. Vármegyei kiváló főura s nagybirtokosa gróf *Serényi* Béla Putnokról sógora: *Csázy* Pál földbirtokos társaságában ment e vidéken még szokatlan járműn — automobilon — Nyustyára, s e körülbelül 50 kilométernyi távolságot 1½ óra alatt járták meg.

A vizsgák bevégződtek. A helybeli elemi fiú- és leány, valamint a polgári leányiskola évszói vizsgái ez idén szinte szokatlan nagy érdeklődés mellett folytak le, a mi öröndetes jele egyrészt az iskolák fokozatos fejlődésének, másrészt a szülői gond és szeretet megnyilatkozásának. — Semmi sem mutatkozik kedvezőbb hatással a tanítók működésére s a növendékek iparkodásának és becsügványának felkeltésére, mint az, ha a hatóságok és szülők figyelemmel kísérik és nyilvános megjelenésükkel mintegy ellenőrzik az iskolai élet belső viszonyait. Örömmel konstatalhatjuk, hogy az évszói vizsgákon a legszigorubb kritika is csak megelégedéssel és elismeréssel láthaata a tapasztalt eredményt, még pedig nemcsak az értelmet foglalkoztató tantárgyaknál, hanem a kedélyt képző, szívet-lelket nemesítő vagy a gyakorlati életre kiható praktikus foglalkozásokban is. A tornagyakorlatok, hazafias és masnemű költemények szavalata, a kedves gyermek-hangokon való egyszerű és összhangzatos éneklés, a mindenkinek általánosan feltűnt gazdag, és valóban sikerült női kézi-munka- és rajziállások, midőn egyfelől az illető tanítók és tanítónők faradozásainak ugyszólván önnön magukban véve legméltóbb jutalmát képezték, ugyanakkor a szülők és érdeklődők lelkében is önkénytelenül felkeltették a hálás elismerés érzését az iskolák iránt, melyeknek növendékei és tanítói immár jogos önérettel kezdhetik meg a vakáció-adta pihenést, hogy az új iskolai év kezdetén ujult erővel fogjanak a szellemi munka fáradozalmihoz.

A gömörmegyei múzeumot, mely a régi adóhivatal helyiségeiben az Erzsébet téren van, most rendezi nagy gonddal és igen sok szaktudással *Fábry* János nyug. főgymn. tanár, ki évek hosszú sora óta kitartó munkássággal és páratlan lelkesedéssel óvja és gondozza az értékes és igen érdekes gyűjteményt. *Terray* István nyug. pénztárnok hűséges segítő társa neki a nehéz munkában, melynek édes gyümölcse az lesz, ha a vármegye közönsége nemcsak jól megérdemelt elismerésben részesíti az ősz és érdemes tudóst, hanem érdeklődni is fog a múzeum iránt, azt megtekintni és a mennyire lehet — gyarapítja. A berendezési munkálatok után ugyanis a múzeum meghatározott napon és órákban a közönség számára nyitva lesz.

Kinevezés. *Hámos* László, vármegyének főispánja, törvényben gyökerező jogánál fogva *Tétsy* István végzett joghallgatót Gömör-Kishont t. e. vármegye díjtalan közigazgatási gyakornokává nevezte ki, szolgálattételre a vármegyei írvászekhez osztotta be.

Halálozás. *Simon* István harmaczi ev. ref. lelkész 17 éves fia, ki a gymnasium VI. osztályának volt szorgalmas növendéke f. hó 17-én hosszas betegség után meghalt. — Nyugodjék békében.

Mulatságok. A helybeli *polgári olvasókör* multkor a kedvezőtlen idő miatt meg nem tartott mulatságát f. hó 29-én, vasárnap tartja a Széchenyi-kertben 1 korona belépti-díj mellett.

A *kerékpár-íjjak* mulatsága ugyancsak a Széchenyi-kertben július hó 6-án lesz 1 korona belépti-díj mellett. Mult vasárnap a helybeli kisedővő-intézet növendékei kissé hűvös időben tartották mulatságukat, de a sok aranyos apróság ügyes szavalatával, énekeivel, társas játékaival és tánczával ugyancsak felmelegítette a szívet és a kedélyeket. A közönség teljes elismeréssel adózott az ügyes és gondos *Nádassy* Saroltának, ki páratlan türelemmel és szeretettel gondozza a kicsinyeket.

A *putnoki önkéntes tűzoltó egylet* folyó hó 29-én a putnoki fürdőben zártkörű táncmulatságot rendez, melyet az egylet ünnepélyes kivonulása d. u. 3 óraker előz meg. A mulatság kezdete d. u. 5 óraker. — Belépti-díj személyenkint 1 korona.

Kerékpár-íjjak. A nyustyai magyar olvasókör házalapja javára folyó hó 29-én a Kubinyi-féle erdőben (a vasúti állomás mellett) nyári táncmulatságot rendez. A mulatságot megelőzi díjversenyyel egybekötött kerékpár-íjjak, d. u. 2½ óraker kezdődik. Belépti-díj személyenkint 2 korona, családjegy 4 korona. — A kik a díjversenyen vagy íjjakörzön résztvenni óhajtának, azoknak kívánatra felvilágosítással szolgál *Murin* János Nyustyán.

Péter-Pál jünialis Miskolczon. Borsodvármegye hölgyei Miskolczon, folyó hó 28-án (szombaton) jótékony-célú Péter-Pál jünialist rendeznek.

Táncmulatság. A rimaszombati deákifjúság által — támogatása mellett a felnőtt fiatalságnak — folyó

hó 21-én a Széchenyi-kertben tervezett nyári táncmulatság, a szokatlan s hideg időjárás következtében nevezett napon a „Három Rózsa“ nagytermében tartatott meg erkölcsi tekintetben lényes eredménnyel. Szűkkörű kis meghívott illusztris társaság estélye volt az, melyen, kik megjelentek, a legkellemesebben s legjobb hangulat mellett érezték magukat, fesztellenül aranyos jó kedvben voltak együtt reggelig, midőn 5 után kezdtek lassan-lassan szétoszlani a mulatságról vitt kellemes emlékekkel s otthon álmaikba látták folytatódni ártatlan dobogó szívecskék ábrándképeiket — Dícséret és elismerés illeti a rendező-bizottságot, valamint a pártoló ifjúságot is, kik támogatták, tanácsaikkal ellátták a buzgó kis rendező-gárdát. Jelenvolt hölgyek: asszonyok: özv. Beliczky Viktorné, Boczkó Danielné, Glaufl Pálné, Illés Gyuláné, Kubinyi Andorné, Kubinyi Ferenczné, özv. Lakatos Istvánné, Lengyel Györgyné, Lengyel Ivánné, Lokcsánszky Endréné, Lokcsánszky Lajosné, Lukács Gézáné, Medveczky Sándorné, Pékh Jozsefné, Pongrácz Pálné, Ternyey Jánosné, özv. Török Jánosné. Leányok: Beliczky Bózsike, Glaufl Ilonka, Illés Irén, Kubinyi Anka, Kubinyi Izuka, Kubinyi Klema, Lakatos Margit, Lakatos Anna, Lengyel Ilonka, Lukács Margóka, Medveczky Aranka, Medveczky Erzsike, Medveczky Katinka, Pékh Margitka, Pongrácz Helénke, Stolecz Ilonka, Ternyey Margitka.

A helybeli kaszinó választmánya *Kubinyi* Aladár elnökletével f. hó 25-én d. u. ülést tartott, melyen folyó ügyek tárgyalattak.

Törvényszékünkéről. A rimaszombati királyi törvényszék tisztviselői nyári szabadságidejüket következőképen veszik ki: *Kubinyi* Aladár elnök július 14-től augusztus 25-ig 6 hét és 4 nap, helyettese *Vozáry* György t. bíró. — *Vozáry* György t. bíró június 30-tól július 14-ig, augusztus 25-től szeptember 22-ig, 42 nap. — *Kolbay* Sándor t. bíró július 14-től augusztus 25-ig, 42 nap. — *Cseh* István t. bíró augusztus 4-től augusztus 25-ig szeptember 22-től október 13-ig, 42 nap. — Dr. *Kálniczky* Géza t. bíró június 30-tól augusztus 3-ig, augusztus 25-től szeptember 1-ig, 42 nap. — *Domján* Lajos t. bíró nem veszi igénybe. — *Vesz* Ferencz al-bíró jul. 8-tól aug. 17-ig, szept. 14-től szept. 16-ig, 42 nap. — dr. *Fülöp* Dezső t. jegyző szept. 14-től szept. 30-ig, 17 nap, helyettese *Krayzell* Miklós aljegyző. — *Fodor* Zoltán aljegyző aug. 6-tól szept. 1-ig, 26 nap, helyettese *Krayzell* M. és *Majthán* Arnold. — *Krayzell* Miklós aljegyző szept. 1-től szept. 28-ig, 28 nap, helyettese dr. *Fülöp* D. jegyző. — *Majthán* Arnold joggyakornok szept. 1-től szept. 28-ig, 28 nap, helyettese *Salzmann* Ottó joggyakornok. — *Salzmann* Ottó joggyakornok aug. 1-től aug. 28-ig, 28 nap, helyettese *Lehoczky* Márton joggyakornok. — *Lehoczky* Márton joggyakornok július 1-től július 22-ig, 22 nap, helyettese *Majthán* Arnold joggyakornok. — *Glaufl* István joggyakornok június 1-től június 28-ig, 28 nap. — *Szabó* Kálmán igazgató július 2-től július 30-ig, 28 nap, helyettese *Zsigmondovics* Zs. irodatiszt. — *Szabó* József telekkönyvezető nem veszi igénybe. — *Zsigmondovics* Zsigmond irodatiszt aug. 9-től aug. 31-ig, 23 nap, helyettese *Homolya* Samu írnök. — *Stubenfol* Kálmán segéd-telekkönyvezető aug. 1-től aug. 25-ig, 25 nap, helyettese *Szabó* József telekkönyvezető.

A konzerv-gyár igazgatósága f. hó 25-én d. u. *Molnár* Jozsef elnökletével ülést tartott, melyen a gőzfürdő kérdésével is foglalkoztak. Erről jövő számunkban referálunk.

Segéd- és tanonc munka kiállítás. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara a kereskedelemügyi miniszter rendezte folytán f. évi szeptember vagy október hónapban Miskolczon munka-kiállítást rendez oly célból, hogy a kerületbeli iparos-tanoncok és segéd munkásoknak alkalmat nyújtson arra, hogy szorgalmuk és ügyességük eredményét bemutathassák és hogy további fejlődésükre nézve a kiállítás által ösztönt nyerjenek. Jutalmakra állami segély engedélyeztetett, a kiválóbb tárgyakból pedig Budapesten orsz. kiállítás fog rendeztetni.

Párbajozók a törvény előtt. *Náray* János nyomdatulajdonos és hírlapszerkesztő és *Fáy* Gyula nyustyai földbirtokos 1900. évi július havában Rimaszombati a „Stolecz“-féle vendéglőben egy hírlapi cikkéből folyólag támadt ügyben kardpárbajt vívtak. Ugyancsak *Náray* János és *Hevessy* Barna földbirtokos egy vendéglői összeszólalkozás miatt 1901. évi augusztus 30-án a szabadkai erdőben kardpárbajt vívtak, mely kardpárbajokban mind a négyen megsebesültek. Ezt a két párbajügyet tárgyalta folyó hó 21-én a kir. törvényszék büntető tanácsa. Mind a három vádlottat bűnösnek mondotta ki a Btkv 298. §-ába ütköző párvialdi vétségében és büntetésül *Náray* Jánost 8 napi, *Hevessy* Barnát 5 napi és *Fáy* Gyulát 4 napi államfogházra ítélte. Az elítéltek az ítéletben megnyugodtak.

Pánszlávok Gömörben. A „B. H.“-ban a következőket olvassuk: A gömöri ágostai evangélikus esperesség teljes erővel purifikálja egyházát azoktól az elemektől, a melyek a vallás örve alatt a magyar nemzeti állam ellen izgatják a jámbor tót hiveket. Annak idején ismertették *Engel* Lajos ágostai evangélikus lelkész botrányos ügyét, ki az elemi iskolai vizsgálaton a „Himnusz“ éneklése miatt durván kifakadt saját esperese ellen és félrevezetett hiveit is ellene uszította. Ezért minden egyházi fórum hivatalvesztésre ítélte, mire Amerikába vándorolt ki. Ennek az esetnek párja akadt most Nagy-Rőczén. *Kraft* Nándor ágostai evangélikus káplán és *Kardos* János, ugyancsak ágostai evangélikus kántor a tettesek. Az előbbinek vakmerősége példátlan a maga nemében, a mennyiben az ottani állami elemi iskolában állam által fizetett ágostai evangélikus vallásoktató minőségben a zsenge ifjúság szívébe csöpögtette a gyűlöletet a magyar nemzet ellen. A kántor hasonlóképen magyar-ellenes lázító tót dalokra oktatta a gyermekeket, a felserdülteket pedig tót izgató olvasmányokkal látta el, nagyobbára oly könyvekből és brosürákból, melyeket régebben vagy újabban a hatóság eltiltott s részben elköbzött. Ez üzelmek dolgában folytatott vizsgálat alapján Gömörvármegye közigazgatási bizottsága teljes világságba helyezte a való tényállást, mire a gömöri ágostai evangélikus esperesség *Terray* Gyula főesperes és *Kubinyi* Géza felügyelő eluőkésével a kánoni szabályok értelmében a két izgatót elmozdította állásától. Ezek most még sulyosították vétségüket azzal, hogy nagyörcei hiveikkel erőszakkal akartak ellentállani az ítélet végrehajtásának, de a főlzolgabíró energikus intézkedésével elejét vette a további izgágásoknak. Ily körülmények között aligha teljesedik a pánszlávok reménye, hogy az egyház-

kerületi elüljáróság, nevezetesen *Zelenka* püspök és *Szentiványi* Árpád majd kedvezőleg intézik el ama hazafiatlan izgatók érdekében hozzájuk intézett föllebbezést.

Vállalkozók figyelmébe. A Budapest — Vác — kassai állami közút 223/229 km. szakaszán levő 150-ik sz. hid felszerkeztének helyreállítása és 370 méter tölgyfakorlát felállítására, melyet a keresk. miniszter 1935 korona 51 fillér erejéig engedélyezett, folyó hó 28-án délelőtt 10 óraker az államépítészeti hivatalban zárt ajánlati versenytárgyalás lesz.

Rendőrségünk figyelmébe. A rimaszombati conserv-gyár megalakult, par hét mulva talán már meg is kezdi működését a „Zöldfa“ vendéglő és czébra átalakított s kibővített helyiségeiben. — A conserv-gyár eszméjével együtt át lett ültetve, meg lett szállva a zöldfa vidéke egész városunk s Tamásfala község összes kóborló czíjnyi seregének apraja-nagyjával. Látomásuk undort gerjeszt, magaviseletük megbotránkozató, ruházatuk — ha ugyan van mi s erről lehet beszélni — kritikán alóli s illedelmetlen, szegényérzetet keltő; folytonos kunyorálgatásaikkal zaklatják az eléggé látogatott Széchenyi-kert intelligens közönségét, — sőt nevetlenségük annyira határtalan, hogy bemennek a Széchenyi-kertbe s folytatják üzérkedéseiket. Avagy talán a város a zöldfa mellett lévő s jövőre gőzfürdőnek átalakítandó állást kiadta bérbe e rakonczatlan, kóborló népeknek? hol ezek valóságos örtüzeket csinálnak saját kedvtelésükre. Ugyanily kóborló munkanélküli csavargókkal s czigányokkal van tele föterünk s a posta környéke, magaviseletük hasonló a fentiekkel. — A rend őrei mindezt tétlenül nézik, sőt enyelegnek az e fajta néppel. — Kérdjük lelkünk méltó felháborodásával, meddig fog még ez ázsiai állapot tartani a városunkban s mikor szándékozik valamit tenni ez ellen a t. rendőség felettes hatósága? B—tt.

„Büdöskés kisasszony.“ A „*Rozsnyói Híradó*“ 1901. évi szeptember hó 8-iki és az utána következő számokban *Bogár* Lajos sajó-gömöri tanító tollából egy tárcaczikk jelent meg „Büdöskés kisasszony. Igaz történet“ cím alatt. A tárcaczikk, mely Zóliát utánozni akaró irányban egy falusi kisleány történetét írja le kezdve a kisleánykának a pözegdörbe való esésétől, a Miska kocsis-szal, majd egy Schweitzer nevű fiatal uriemberrel való viszonyáig, illetve ez utóbbival Amerikába való ki- és egy halom gyerekkel való visszavándorlásáig, mindent a legnagyobb verizmussal és élmélygésig menő realizmussal ír le, megjelenésével az irodalom téren sokkal kisebb feltűnést keltett, mint a törvény fóruma előtt. E czikk ugyanis egy tisztességes leány életének kicsufolása létén, mint-hogy a benne előforduló elterdített nevekől sokan, sőt az említett leányzó is meghurcolását látta, a dolog a törvény elé került. A rimaszombati kir. törvényszék büntető tanácsa június hó 20-án tárgyalta az ügyet, mely alkalommal a hírhedt czikk felolvasás alá került és ez által írójának kellemetlen perczeket okozott. A bíróság a tárgyat szerencsétlenül megválasztó novellistát nyomtatvány utján elkövetett rágalmasz vétségében mondotta ki bűnösnek és 250 korona pénzbüntetésben marasztalta, ezenfelül még arra is kötelezte, hogy az ítéletet teljes szövegében tegye közzé a „Rozsnyói Híradóban“. Vajjon a 250 korona pénzbüntetés kitelike a honoráriumból? Ki hitte volna, hogy localis irodalmunk életében is vannak néha sensatiók?

Egészségügyi kimutatás. A vármegyei tisztii főorvosnak május havi jelentése szerint a május hó 15-től — május hó 31-ig terjedő időszakban bejelentett fertőző megbetegedések közül: *vörheny*: Dobóca 1, Jánosi 1 (megh. 1), Klenóc 3 (megh. 1), Nyustya 1, Oláhpatk 22 (megh. 6), Szalóc 2, A.-Szuba 1, Kánó 2, Putnok 16 (megh. 2), Sajó-Gömör 1, Tornallya 1, Zádorfalva 1, Rimaszombat 4 (megh. 1); *kanyaró*: Perjése 1, Tamási 1, Pelsűcz 2, Bánrve 10, Malé 1, Putnok 39 (megh. 1), Szt.-Király 1, Tornallya 4; *hökhurut*: Ajnácskó 6, Egyházásbást 1. Sörg 3; *roncsoló toroklob*: Gesztete 1 (megh. 1), Klenóc 1 (megh. 1), Tamási 1 (megh. 1), Deresk 1, Horka 1 (megh. 1), Tornallya 2; *hasi hagymáz*: Genes 2, Jolsva 1 (megh. 1), Rimaszombat 1 (megh. 1).

Felülfizetések. A Rimaszombati felállítandó *Ferenczy* István emlékére folyó hó 21-én rendezett jótékony-célú táncmulatságon felülfizettek a következők: *Polgáry* Iza és *Karola* 10 korona, *Medveczky* Sándorné 5 korona, *Bornemisza* Elemér, *Dapssy* Rezső, *Lengyel* György, *Nagy* László, *Ragályi* István 2—2 korona. *Boczkó* Daniél, özv. *Lakatos* Istvánné, *Lokcsánszky* Endre, *Lokcsánszky* Lajos, *Lukács* Géza 1—1 korona. Hálás köszönetet mond a nemes adakozóknak a jótékony-célú rendezőség.

Nyugtázás. A helybeli ált. ipartestület kezelése alatt álló *claggott és munkaképtelen iparosok segélyalapja* javára újabban a következő adományok folytak be: Rimaszombati kereskedelmi társulat . . . 20 kor. — fill. *Bihardi* szegi ipartestület . . . 2 kor. — fill. *Szerenési* ipartestület . . . 5 kor. — fill. *Battonyai* ipartestület . . . 4 kor. — fill. *Torontál-vásárhelyi* ipartestület . . . 5 kor. — fill. *Jarcsik* József adománya *Barriecz*ből . . . 10 kor. — fill. A legutolsó nyugtázás alkalmával kimutatott összeg . . . 2485 kor. 80 fill. Összesen . . . 2531 kor. 80 fill.

Nyilvános nyugtázás. *Kokován* a tüzoltó-egylet saját alapja javára folyó évi június hó 22-én igen sikerült táncmulatságot rendezett, melynek bevétele volt 175 korona 10 fillér, kiadása 76 korona 88 fillér, tiszta készpénz maradványa 98 korona 22 fillér. — Felülfizettek ez alkalommal: *Klein* Zsigmond 20 korona, *Farkas* Ábrahám és *Farkas* Zoltán 10—10 korona, *Ujantálvolgyi* tüzoltóság 5 korona, *Dub* Albert és *Knöpfler* Károly 4—4 korona, *Szentpétery* Zoltán 3 korona, *Banczik* Sámuel, *Englert* András, *Ferencsik* József, *Hello* János, *Jeszny* Gáspár, ifju *Klein* János, *Kremniczky* István, *Kuchta* András, *Pollák* Márkus, *Reichmann* Soma, *Spiro* Károly, *Stubendeck* József, *Steiner* Lajos, *Tandlich* Herman, *Tauffer* Ignác, *Váry* János és *Weber* Ulrik 1—1 korona, *Czitorik* József, *Haraj* János, *Michal* János, *Minár* Pál, *Páles* Máttyás, *Poljacsik* András, *Szkalos* András és *Zdúz* János hajcsik 60—60 fillér, *Bárdy* Sándor, *Goöz* Jozsef, *Poljacsik* György és *Máttyás* juricza, *Repesok* Samu, *Rusznák* Pál, *Valeny* István és *Zajacz* János 20—20 fillér. A nemesszivü adakozóknak ez uton is hálás köszönetet mond a tüzoltó parancsnokság nevében: *Lipták* Endre, tüzoltói tóparancsuok.

Mattasich-Keglevich ártatlan! A möllersdorfi katonai fejeztetben most súlyos rabságot szenved Mattasich-Keglevich főhadnagy, a kinek az ügye, melynek főszereplője volt Koburg Lujza hercegné, a királyi vérből való szép szőke hölgy, annak idején óriási feltűnést keltett. A főhadnagyot, kivel Koburg Fülöp hercegné tudvaleg párbaja is volt elítélték, eleszták, de a közvéleményben az a meggyőződés él, hogy Mattasich-Keglevich ártatlan. Ujabb a szerencsétlen főhadnagy ügyével sokat foglalkozott a „Független Magyarország”, melynek felelős szerkesztője Dienes Márton. Ez a teljesen szerkesztett lap, mely mindig gazdag és érdekes tartalmánál fogva rohamosan hódította meg a magyar közönséget, újabb a Mattasich-Keglevich-ügyre vonatkozólag szenzációs adatok birtokába jutott, melyek a szerencsétlen főhadnagy teljes ártatlanságát bizonyítják és ezeknek az adatoknak a közlését a „Független Magyarország” (szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, IV., Váci-u. 81.) vasárnap jun. 22-én kezdte meg. A cikksorozat, melynek címe lesz: „Mattasich-Keglevich ártatlan!” kétségkívül óriási feltűnést fog kelteni, mert a „Független Magyarország” (előfizetési ára egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy hónapra 1 frt 20 kr., egyes szám vidéken 5 kr.) nem egy, eddig feltűnést keltő titokról fogja lerántani a leplet. A „Független Magyarország”, még egy szenzációs meglepetést készít elő az előfizetői számára. Karácsonyra ugyanis minden július 1-én belépő előfizető pompás kiállítás és kiváló gazdag tartalom, fényes illusztrációkkal ellátott naptárt kap, olyat, minőt még soha magyar lap nem nyújtott. A „Független Magyarország” kiadóhivatala (Budapest, IV., Váci-utca 81.) készséggel küld mindenkinek mutatványzatot.

Nyiltér.)*

Nyilatkozat

Makfalvi Ferencz urnak és megbízottjainak a „Gömör-Kishont” mult számában megjelent „nyiltéri rovatbeli” közleményeire.

Alulírottak, mint Törköly László ur volt megbízottjai az első jegyzőkönyvre vonatkozólag következőket jegyezzük meg:

Az idező jel között lévő s Makfalvi ur megbízásából előadott tényállásból egyáltalában nem tűnik ki, hogy Makfalvi Ferencz ur Törköly László urat megsértette volna; — nem is az képezte a sértés alapját, hogy Törköly László ur az ugyanazon időben a nagy-őrezi iürdö-kertben mulató társaság kérelmének engedve, elment az idezett jegyzőkönyvben megnevezett más társaság körébe s az ott éppen akkor tudunkkal pihenő ezigánytól a saját tulajdonát képező s a ezigányknak kelesön adott kis bögőjét elkerje és ha lehet, kísérés eljából még egy ezigányt a társaság engedelmével elvigyen. Ezen eljárása miatt ugyan többen sértő kifejezésekkel illettek, a melyek miatt Törköly László ur az elégtételt meg is kapta.

A sértés tulajdonképeni alapját az képezte, hogy Makfalvi Ferencz ur két órával később egy koztszletben álló előkelő urnót, kinek Törköly László ur is a társasághoz tartozott, az ő jelenlétében megsértett s midőn ezért Törköly László ur rendre utasította, akkor illette őt a jegyzőkönyvekben foglalt sértő kifejezésekkel.

Hogy ezen tényállásnak részünkről való jegyzőkönyvbe vételét nem firsiroztuk, csak annak a jele, hogy nem akartuk az ügyet az előzmények pertraktálásával elmergesíteni s így csupán az elégtétel módozataiban akartunk Makfalvi Ferencz ur volt megbízottjainal megállapodni.

A jegyzőkönyveknek utólag történt nyilvánosságra hozatala kényszerít arra, hogy jelen nyilatkozatunkat azon megjegyzéssel tegyük közzé, miszerint ezen ügyre vonatkozólag többé sem nyilatkozni, sem polemizálni nem fogunk.

Nagyroczén, 1902. június 24-én.

Hrencsik Kálmán s k.
Mihalik Ábris s k.

*) E rovat alatt közlöttekért felelősséget nem vállal a szerk.

Magán-hirdetések.

Kamatláb leszállítás.

A Nagyroczei Népbank részvénytársaság f. év július 1-től a kamatlábát a betétektől 1/2%-el leszállítja és pedig a 4 1/2% kamatot 4%-re, a 4% kamatot 3 1/2%-re alapszabályaink értelmében a betevők tudomására hozatik.

Az igazgatóság.

Kézimunka tanfolyam.

2-3

Van szerencsém a t. szülőknek tudomására adni, miszerint az iskolai szünidő alatt leányoknak kézimunka oktatásra tanfolyamot nyitok és ugy kezdőket, valamint már előhaladottakat elfogadok.

Csillag Mórné,

Szijjártó-utca 80. sz. a. — Éva János-féle ház.

Tanulóul

egy jó házból való 13—14 éves fiut, ki két-három gimnáziumot végzett, elfogad Stech Kálmán vegyeskereskedő Rimaszombat.

1-3

Hirdetmény.

3167. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a gömörme-gyei nép- és iparbank végrehajtatónak Takács János végrehajtást szenvedő elleni 1166 kor. 38 fill. tőke és jár. iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Csiz községben fekvő s a csizi 316. számú tjkönyvben A. 1. sorsz. 83/6. hrsz. alatt foglalt Keller Hermin és Takács János beltelkére és azon épült ház és mellék-épületekre 890 koronában megállapított kikiáltási árban elrendelte, annak megtartására határnapul 1902. évi július hó 4-ik napjának d. e. 10 óráját Csiz községébe a községi bíró házához tüzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a beesáron alól is el fog-nak adni.

Árverezni szándékozik tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át, azaz 89 koronát készpénzben, vagy az 1881. 60. tcz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezeihez letenni vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1902. évi május hó 29 ik napján.

Veesz, kir. tszéki albiró.

Eladó.

Költözködés végett egy ház Jolsván a Murányi-utczában. Nagy udvar, nagy kert és mellékhelyisé-gekkel ára 4400 korona.

Megtekinthető és felvilágosítás nyerhető a tulaj-donos özv. Führer Pálnénál Jolsván.

2-2

Hirdetmény.

3351. sz. — Kokova községre nézve az 1892. évi XXIX. t.-cz. értelmében a tényleges birtokosok tulaj-donjogának a telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbitése iránti eljárás befejeztetvén, ezen hirdetmény azzal a felszólítással tété-tik között:

1. Hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t.-cz. 15. és 17. §§-ai alapján ideértve e §§-oknak az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §§-aiban és az 1891. évi XVI. t.-cz. 15. §-a a) pontjában foglalt kiegészítést is, valamint az 1889. XXXVIII. t.-cz. 7. §-a és az 1891. XVI. t.-cz. 15. § a b) pontja alapján eszközölt bejegyzé-sek vagy az 1886. XXIX. t.-cz. 22 §-a alapján történt törlesek érvénytelenségét kimutathatják, e végből törleési kereseteket hat hónap alatt vagyis 1902. évi novem-ber hó 20-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi ható-sághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbít-ható záros határidő eltelte után indított törleési kereset, annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilván-könyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. Hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §§-ainak eseteiben ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVII. t.-cz. 5. és 6. §§-aiban foglalt kiegészí-tését is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellent-mondásukat hat hónap alatt vagyis 1902. évi novem-ber hó 20-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi ható-sághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható

záros határidő letelte után ellentmondások többé figye-lembe vétetni nem fog.

3. Hogy mindazok, kik az 1. és 2. pontban körül-írt intézkedésen kívül az eljárás és ennek folytán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat, bár mily irányban sértve vélik, ideértve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cz. 16. § a alapján történt bejegyzések sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeiket a telek-könyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1902. évi november hó 20-ik napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő el-telte után az említett bejegyzéseket csak a törvény ren-des utján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogot szer-zett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támad-hatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek is, kik a ki-küldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyi-ben azokhoz egyszerű másolatokat csatoltak vagy azt pótlólag benyujtják, az eredetieket a telekkönyvi hatóság-nál átvehetik.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1902. évi június hó 3-án.

2-3

Veesz, kir. törvszéki albiró.

Kiadó lakások.

Rimaszombatban a Ferenczy-utca 6. sz.

alatt a kir. törvényszék és vármegyeháza közelében egy 3 szobás utcazi lakás ujonnan festve, a hozzá-tartozó mellékhelyiségekkel u. m. előcsarnok, konyha, kamara, pince, padlás és zöldségeskerttel együtt

azonnal, esetleg augusztus 1-től bérbé kiadó. — Továbbá: a Szijjártó utca 12. sz. alatti udvarban Benyó Géza tulajdonát képező, a fent-jegyzett mellékhelyiségekkel ellátott ugyanoly nagy-ságu ujonnan épült lakház szintén azonnal, esetleg augusztus 1-től bérbé kiadó.

1-*

Értekezhetni Benyó Béla házbirtokossal.

A csizi jód-bróm forrás fürdő részvénytársaság

rendes közgyűlését

1902. évi június hó 30-án délelőtt 9 órakor tartja meg Csizben a részvénytársaság igaz-gatószági épületének nagytermében.

A közgyűlés tárgyai lesznek:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Felügyelő-bizottsági jelentés.
3. A mult évi mérleg megállapítása.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottságból kilépett tagok helyének újból betöltése.
5. Indítványok.

A közgyűlésre a részvényes közönséget tisztelettel meghívja.

Rimaszombat, 1902. évi június hó 23-án.

Az igazgatóság.

A csizi jód-bróm forrás fürdő részvénytársaság 1901. évi nyereség-veszteség számlája.

Tartozik.

Követel.

Veszteség:	korona	fillér	Nyereség:	korona	fillér
1. Irodaköltség	411	49	1. Vizszállításnál	5574	31
2. Kölesön-kamat	3142	48	2. Fürdő üzletnél	14397	34
3. Adó	1827	59	3. Gyógyhely, illeték és zenedijaknál	4928	77
4. Izzasztó pokrócz	324	52	4. Belsőszobákból	1123	30
5. Igazgatási költség	6840	—	5. Vendéglőből	1185	32
6. Alapszabály szerinti leírás leltár kopásra	1806	—			
7. Zármerlegnek tiszta nyereség	12562	96			
Osszesen	27209	04	Osszesen	27209	04

1901. évi zármérleg.

Vagyon:	korona	fillér	Teher:	korona	fillér
1. Pénzkészlet	6005	16	1. Alaptőke (részvények értéke)	520785	29
2. Gyógyforrások értéke	417349	80	2. Tartaléktőke illetőleg leírások	14324	02
3. Telkek értéke	19299	86	2. Rimaszombati Takarékpénztár köve-telése	54245	—
4. Épületek értéke	85677	88	4. Molnár József követelése	1863	8
5. Felszerelések értéke	52440	82	5. 1901 évi tiszta nyereség	12562	96
6. Leltár (ingóságok) értéke	25426	19			
7. Horváth-telken befektetés értéke	128	90			
8. Üvegház értéke	451	74			
Osszesen	606780	35	Osszesen	606780	35

Csiz, 1902. június 20-án.

(P. H.)

Csizi jód-bróm forrás fürdő részvénytársaság.

Glós s. k., vezérigazgató.

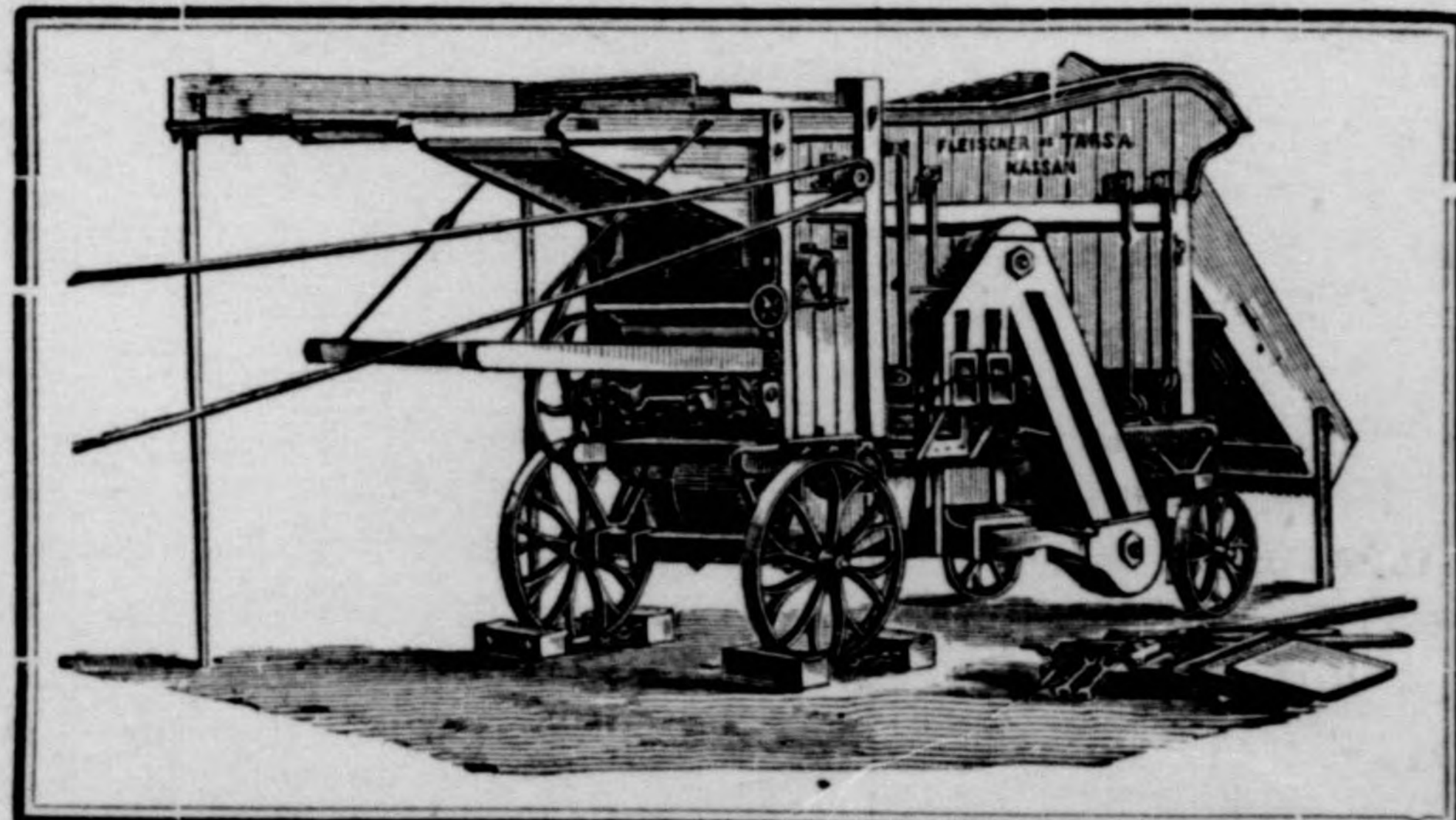
FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntője Kassán, Vám-utca 11. szám.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemmeltartásával czélszerűen s gondosan gyártott jöhrirnevű gépeit a nyári idényre. nevezetesen:

Cséplőkészleteit könnyű járással jár-gány vagy gözmozdony általi hajtásra.

Kézi cséplőgépeit, járgányhajtásra is alkalmazva, szalmarazói készülékkel vagy anél-kül. Backer- és magtár-rostait, továbbá mindennemű szivattyukat, gőzgepeket és gőzkazánokat, szeszgyár-beren-dezéseket, m. p.: Henze-főzők, kavará-készülékek, maláta- és burgonya-zúzókat, malomberendezéseket stb.

Gépgyárunk gyártmányainak jelentékeny készletét tartjuk állandóan.

Gazdasági gépeink képes, valamint öntödénk gyártmányai árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.

4-6